

Vyhláška č. 105 ministra obchodu zo dňa 30. septembra 1940, č. j. 728.691/1940 v Úradnom liste č. 228/1940 o prevádzaní kontroly vývozu zbožia.

Vládne nariadenie zo dňa 28. septembra 1940, č. 322 Sb. z. a n. o vyrovnávaní niektorých záväzkov a pohľadávok v pomere k cudzine.

Vládne nariadenie zo dňa 28. septembra 1940, č. 321 Sb. z. a n. o novej úprave meny.

Vládne nariadenie zo dňa 25. septembra 1940, č. 315 Sb. z. a n. 1940, ktorým sa vydávajú ďalšie ustanovenia o dani z obratu (druhé nariadenie o dani z obratu).

Vládne nariadenie zo dňa 26. septembra 1940, č. 326 Sb. z. a n. 1940 o zmene organizácie a príslušnosti finančných úradov v obore cla, spotrebných daní a monopolov.

Dr. Ferdinand Lendvaj:

Výklad § 547 ods. 2. Tp. v spojitosti s § 7 zákona č. 562/1919.

Mohol by sa stať tento prípad:

Proti oslobodzujúcemu rozsudku okresného súdu sa odvolá povereník pre oslobodenie obžalovaného zpod obžaloby, na neho vznesenej pre istý trestný čin. Odvolací súd zmení I. stupňový rozsudok, obžalovaného uzná vinným a odsúdi ho na základe obžaloby. V smysle vyššie citovaného § 7 zák. č. 562/19 Sb. a nar. upraví okresný súd, aby dodatočne rozhodol o podmieničnom odklade výkonu trestu.

Okresný súd usnesením podmieničný výkon trestu obžalovanému aj skutočne povolí. Proti tomuto usneseniu sa odvolá povereník štátneho zastupiteľstva. A tu je otázka, či krajský súd nemá toto odvolanie odmietnuť na základe § 549 Tp., ako zákonom neprípustné, lebo ide o odvolanie do trestu a tu je ono podľa § 547 ods. 2. Tp. vylúčené, lebo

1. je v neprospech obžalovaného a
2. nejde o prípad vo spojitosti s § 92 Tp., ani s § 21 zák. čl. XL/1879.

Skutočnosť, že povereník svoj opravný prostriedok označí ako odvolanie, nepadá tu na váhu a učiní tak správne, lebo podľa § 7 ods. 3. zák. č. 562/19 Sb. z. a n. výrok o podmieničnom odklade trestu je podrobený tým istým opravným prostriedkom ako výrok o treste. Opravný prostriedok sa tu teda volá odvolaním a je to jediný prípad, kedy sa proti usneseniu podáva odvolanie a prakticky sa to opiera o dôvod § 385, č. 2. Tp. — ako hovoria aj poznámky malého Milotovho vydania Trestného poriadku.

Z vety však, že výrok o podmieniennom odklade trestu je podrobený tým istým opravným prostriedkom ako výrok o treste, by vyplývala zároveň aj odpoveď na našu otázku.

Odpoveď táto by bola záporná a to z toho jednoduchého dôvodu, že odvolanie poverenika proti usneseniu okresného súdu, ktorým povolil podmieničný odklad výkonu trestu, je v neprospech obžalovaného a teda neprípustné. Na trestné pokračovanie pred okresným súdom vzťahujú sa totiž predpisy hlavy XXIX. Tp. a v tejto § 547 jasne hovorí, že odvolanie len čo do trestu nie je prípustné v určitých prípadoch v prospech obžalovaného a v neprospech obžalovaného vôbec, ak len okresný súd nepoužil § 92 zák. čl. V/1878, alebo § 21 zák. čl. XL/1879.

Podľa tohto by teda v danom prípade, keď okresný súd povolí dodatočným usnesením podmieničný odklad výkonu trestu, bolo rozhodnutie okresného súdu konečné.

Nejde nám o to, či okresnému súdu patrí toľkoto kompetencie a či je v danom prípade poslednou inštanciou alebo nie. Ide o zásadnú vec, ktorá sa v súdnej praxi denne vyskytuje.

V právnom systéme, platnom u nás, je všeobecná zásada, že proti rozhodnutiu I. stupňového súdu je vždy a zásadne prípustný opravný prostriedok. A môžeme povedať, že najmä tam, kde okresný súd rozhoduje, ako I. stupňový súd, len na nepatrné výnimky rozhoduje konečne a právoplatne.

V danom prípade je však vec markantnejšia.

V hlave XX. Tp. nadpísanej »Opravné prostriedky a opravné pokračovanie« — myslí sa pred sborovým súdom — je v § 382 uvedené, že odvolanie možno podať: a) proti výroku rozsudkovému, b) proti jeho odôvodneniu a ďalej tiež c) pre dôvod zmätočnosti, ktorý sa stal na hlavnom pojednávaní alebo pri vynesení rozsudku.

Proti rozsudkovému výroku možno podať odvolanie, či už do otázky viny, trestu alebo súkromnoprávných nárokov — tu s istými obmedzeniami.

V poznámkach k tomuto paragrafu v malom Milotovom vydaní trestného poriadku je uvedené:

»Odvolanie sa môže podať ďalej

a) . . . .

b) proti výroku, ktorým bol povolený podmieničný odklad trestu, alebo ktorým takýto odklad bol odopretý, a to, keď bol príslušný výrok učinенý mimo rozsudku usnesením — viď § 7 zákona č. 562/1919 — čo je prípad, kedy sa proti usneseniu podáva odvolanie (v praxi sa odvolanie opiera o dôvod § 385 č. 2) . . .«

Vzhľadom na to, že toto vysvetlenie — poznamenávam, v praxi všeobecne uznávané — vzťahuje sa na predpis, platný v pokračovaní pred sborovým súdom a že ohľadne odvolania

proti rozsudku okresného súdu platí striktné ustanovenie, v ktorých prípadoch je ono prípustné, by sa podával záver, že povereník sa proti takému usneseniu nemôže odvolať.

Je tu však háčik. Hneď v Milotovom Trestnom poriadku je za § 547 uvedená poznámka:

»§ 547. 1. K ods. 2. srov. § 382« — rozumej trestného poriadku. A práve v tomto paragrafe a pod ním je ono vysvetlenie o možnosti apelovania proti usneseniu povoľujúcemu podmienený odklad výkonu trestu. A z okolností, že

- a) sa v horeuvedenej poznámke hovorí »p o r o v n a j«,
- b) že je to uvedené v predpisoch o pokračovaní pred sborovým súdom I. stolice, ktorá je v poradí prv upravená, než pokračovanie pred okresným súdom,
- c) z logického uzáveru

vyplýva odpoveď na našu otázku, že povereník sa proti takému usneseniu môže odvolať.

Trestný poriadok totiž pochádza z roku 1896, kdežto zákon o podmienenom odklade výkonu trestu len z roku 1919. Podľa zásady »lex posterior derogat legi priori« a vzhľadom na to, že zákon o podmienenom odklade výkonu trestu je zákon osobitný, specialis a »lex specialis derogat legi generali« — máme opodstatnenú kladnú odpoveď na našu otázku.

Že to nie je uvedené výslovne aj v hlave o pokračovaní pred okresným súdom, neznamená, že by sa mohol odvolať len štátny zástupca do takého podmienený odklad povoľujúceho usnesenia krajského súdu. Veď už je to v zákone raz uvedené poradne vopred a na čo by sa to uvádzalo dva razy, bolo by to zbytočné.

Konečne bolo by len anomáliou, aby mal v tej istej otázke a v tej istej veci vyššie a platnejšie slovo okresný súd — teda jeden sudca, než trojčlenný senát krajského súdu. Bolo by to celkom analogické a nedôsledné s ohľadom na celú našu zákonnú sústavu trestného, ba aj ostatného pokračovania pred súdmi.

Nerozhoduje ani to, že v zákone o podmienenom odklade výkonu trestu nie je otázka výslovne upravená. Veď máme dosť prípadov, kedy zákonodarca zabudol na niektoré veci. Život je predsa tak rozmanitý a členitý, že na všetko zákonodarca pamätať nemohol, nemôže a ani v budúcnosti pamätať nebude, zvlášť v takom roku ako bol pre neho rok 1919.

Tento názor konečne podopiera, vec rieši, prípadnú medzeru zákona vyplňuje rozhodnutie býv. Najvyššieho súdu v Brne zo dňa 30. novembra 1935, uverejnené v Sbíerke rozhodnutí Najv. súdu vo veciach trestných, sväzok VIII. č. 989.

Je to ten istý prípad. Oslobodzujúci prvostupňový rozsudok zmenil krajský súd a potom dodatočne povolil podmienený odklad výkonu trestu okresný súd v Parkani; druhostupňovým súdom bol krajský súd v Komárne. Rozhodnutie sa

stalo následkom opravného prostriedku podaného generálnou prokuratúrou pre zachovanie právnej jednotnosti. Najvyšší súd mu vyhovel a vyslovil, že právoplatným usnesením krajského súdu v Komárne ako súdu odvolacieho bol porušený zákon § 547 ods. 2 Tp. a v § 7 posl. odsek zák. č. 562/1919, nakoľko bolo odvolanie poverenika štátneho zástupcu do povolenia podmieneného odkladu trestu odmietnuté, ako zákonom vylúčené.

Ako dôvody, uvádza cit. rozhodnutie, že názor krajského súdu, ktorý zahrnul pod pochop výmery trestu i podmienený odklad výkonu trestu bez ohľadu na čas, kedy vstúpil do života trestný poriadok a na chvíľu, kedy sa stalo platným ustanovenie o podmienenom odklade výkonu trestu a bez ohľadu na smysel a označenie tohto výrazu, ako aj intenciu Tp. a spojenie, v ktorom ho bolo použité a vyplývajúci z neho záver, že proti dodatočnému výroku o podmienenom odsúdení osobitného prostriedku v neprospech obžalovaného niet, — neobstojí.

Zákon č. 652/1919 Sb. z. a nar. prináša do výroku o treste novú dimenziu. Predtým sa výrok o treste a druhu trestu presne shodoval s výmerom trestu. Trest vymeriaval súd v určitej výške — menší alebo väčší — na živote, slobode, majetku. Zákon č. 562/1919 Sb. z. a nar. posunul výrok o treste aj v inom — novom — smere: pri určitých, zákonom určených predpokladoch môže byť odložený, ba vôbec odpustený a mylné použitie tohto zákona tvorí podľa stálej praxe materiálnej zmätko podľa § 385 č. z. Tp., a nespadá presne pod pochop výmery trestu, obzvlášť nie v smysle, v ktorom bolo tohoto výrazu použité v § 547 Tp., lebo obsahom tohto výrazu v tomto spojení bola len výška a druh trestu.

Preto treba odvolanie pre povolenie podmieneného odkladu výkonu trestu podradiť pod predpis ods. 2. § 547 Tp., ktoré dovoľuje podanie odvolania pre zmätočný dôvod podľa § 385 č. 2. Tp.

Iné podradenie — hovoria ďalej dôvody rozhodnutia — by prišlo do kolízie s ustanovením zvláštnych zákonov — o traskavinách § 35 a § 43 zák. č. 50/23 Sb. z. a nar., — ktoré povolenie podmieneného odkladu pri tam určených podmienkach vylučujú, lebo ak by nebolo opravného prostriedku proti podmienenému odsúdeniu, nebolo by možno urobiť nápravu, ak by okresný súd povolil podmienené odsúdenie i pri odsúdení pre činy v týchto zákonoch z povolenia podmieneného odkladu výkonu trestu vylúčené.

»Výrok o treste«, použitý v § 7 posl. ods. č. 562/1919 Sb. z. a nar. je pochop širší ako »výmera trestu« v § 547 ods. 3 Tp. a všeobecne platné právne pravidlo je, že pochop širší nemožno zahrňovať do pochopu užšieho a vzťahnuť dôsledky predpisu platného pre pochop užší na pochop širší.

Z tohoto všetkého vyplýva kladná odpoveď na našu otázku a to, že povereník sa proti takému výroku okresného súdu, hoci je to v neprospech obžalovaného, môže platne odvolať.

Tento poznatok je pre súdy a sudcov veľmi dôležitý, lebo takéto prípady sa skoro denne v praxi vyskytujú.

Literatúra.

Dr. Juraj R a j e c : »Princípy hierarchie normovej«. Bratislava 1940, strán 150. Knížnica právnickej fakulty Slovenskej univerzity v Bratislave, nový rad sv. 5. cena Ks 30.—

Spis skláda sa zo siedmych kapitol, ktorých obsah presne a pri dokonalom zvládnutí látky sleduje hlavnú myšlienku práce: Doložiť (objasniť a vyvodiť) princípy hierarchie normovej.

Prvá kapitola (úvodná) zaoberá sa hierarchiou vied. Rozoberajúc metodické princípy, ktoré používa, dochádza autor k tejto systematike: Do formálnych vied patrí logika a matematika, do materiálnych (ktoré rozdeľuje na skupinu vied prírodných a vied duchovných) zaraďuje všetky ostatné. Pri tom ovšem neberie ohľad na vedy praktické (aplikované). Právna veda zapadá autorovi do skupiny vied duchovných a to do pododdielu nazvaného »Sociologia«. Ním označuje t. zv. sociálne vedy s najširšou obsahovou náplňou, v ktorých právoveda je jednou zo špeciálnych vied, do tohto pododdielu zapadajúcich. Autorov pokus o systém vied treba označiť za starostlivo premyslený a s nevšednou dôkladnosťou prepracovaný. Hodnota autorovho prínosu je v sústavnom pokračovaní vo výsledkoch mysliteľov, ktorí sa zaoberajú tými istými problémami ako spisovateľ. Autor na ne veľmi vhodne nadväzuje, spájajúc a doplňujúc ich poznatky, pridáva im vo svojom poňatí problému novú obsahovú náplň. Vo svojej akribii ide až tak ďaleko, že sa nikde neuspokojuje s konvenčným významom jednotlivých pojmov. Vysvetľuje, prečo i v tom je prameň istej rozličnosti chápania klasifikácie vied a prináša tak významný vedecký prínos aj po tejto stránke.

Druhá kapitola, nadpísaná »Makrokosmos« rozoberá pojem ten po stránke materiálnej a formálnej. V prvom smere makrokosmos vystupuje ako výslednica nahodilého soskupenia (unitas aggregationis). V druhom sa mu javí ako »veške-renstvo« všetkých vecí, pokiaľ sú ony navzájom spojené do jednotného harmonického poriadku, realizovaného určitými zákonmi. Beh prírody prebieha ustavične z látky do formy, z potencie do aktu, a to tak v ríši anorganickej, ako i v ríši organickej. V prírode organickej je to zákon kauzality, určujúci toto denie. Vytýčivší hranicu, po ktorú môže sa ísť kauzálnou metódou, osvetľuje (str. 47 a nasl.) spisovateľ hľadisko